

נתג"ב ונתגלב

אני זוכר את היום שבו נכנס חיל-הפרשים הבריטי לתל-אביב.

זה היה בעיקבות ההפגנות ההמוניות, שאירגנה ההגנה נגד הוקה-הקרקעות, בראשית מלחמת-העולם השנייה. אנחנו, נערי שכונת-פלורנטין של אז, התאספנו בקצה רחוב העלייה, וראינו את הפרשים נכנסים מכיוון אברו כביר בשני טורים ארוכים, איש-איש עם רובהו התלוי מן האוכף, ובראש המפקד, על סוס יפה במיוחד. עכשיו אני מעלה בדמיוני את כניסת מישמר-הגבול לתל-אביב, בערך בצורה דומה. שני טורים ארוכים של שיריוניות אימתניות, כשקנייה-מיקלעים מכוונים אל הבתים משני צידי הרחוב, ובראש המפקד על גיפ הפיקוד, יהיר ואדיש, כמו אותו מייג'ור בריטי. הקרב על עזה נגמר. הקרב על תל-אביב החל.

מי שרוצה ללמוד, משהו על פעולת מג"ב (כפי שמישמר-הגבול קורא לעצמו) בעזה, די לו לקרוא ולשמור את דברי המפקדים והאנשים בעיתון וברדיו. ואמר איש מג"ב: "בעזה, כאשר נתקלנו בן מחבלים, היה עלינו לזהיץ על ההדק, לדייק ולפגוע, והכל היו מרוצים מיעילותינו".

(ואפשר להוסיף: אם נתברר לאחר מכן שההרג אינו כל-כך מחבל, אלא סתם אורח שלא שמע קריאת "עצור!", או אשה חרשת — גם כן לא היה נורא. הרי אלה היו רק ערבים.)

ואמר איש שני: "אנו צריכים עכשיו לדי מוד איך לדבר עם אזרחים."

(ללמד: עם ערבים לא היה צורך לדבר בלשון בני אדם. הרי הם רק ערבים, קלה עסיסת אחת, וזהו) בקיצור: מג"ב מתלבט. יהיה צורך למצוא צורת-התנגדות לגמרי חדשה. לא לירות בכל מיקרה. לא לתת זכנו כפרצוף לאזרח השואר שאליה יותר מדי אפילו עוצר-הליכה יהיה קשה להטיח על תל-אביב.

בתשובה לשאלתה שלי, הודיע שרהביטחון בשעתו כי בהיכנס מישמר-הגבול לעזה נשאו אנשים, "קני-חירון". מתוך עיון במילון למדתי שחירון הוא במבוק. כלומר, אנשי מג"ב התהלכו בעזה כשבידיהם מגלבים או שוטים, וכפי שסיפרו אז עדייראיה הם השתמשו בהם ביד נדיבה.

איני בטוח אם יעז מישהו להנפיק "קני חירון" לאנשי המג"ב שישתלטו על תל-אביב, לשימוש ברחוב ריונגוף וכרצוף הרברט סמוי אל.

אני חושש שאני נושא בחלק מן האחריות להחלטה להפעיל את מג"ב בתל-אביב.

מזה חצי שנה אני מטריד את מליאת הכנסת ואת ועדת-הפנים שלה בנאומי-התרעה על התססות הביוריונית הכללית והפגיעה האלימה בארץ, ועליית כנופיות-הפשע המיקצועיות. דרשתי את החלפת המפקח הכגזי של ה מישמרה (בוצעה כינתיים) ואת התפטרות שריהמישמרה (עדיין לא בוצעה, משום-מה). תבעתי, "היערכות של שעת-חירום" למלחמה בתופעות אלה, שהגיעו לממדים של חירום. הצעתי לנקוט שיטות בלתי-שיגרתיות, לפני שנגיע בתל-אביב לשיגרה של ניירורק.

תחילה זה נחשב כשיגעון החדש של אורי אבנרי. אך בזה אחר זה הצטרפו לתביעות אלה גם נואמים אחרים. הגלגלים התחילו עוברים, ובסוף נתקבלה ההחלטה להעביר את מג"ב מעזה לתל-אביב. זהו באמת צעד של שעת-חירום. השאלה היא: האם זהו הצעד הנכון?

לא האמנתי מעולם, כי תבוסת מישמרת ישראל ברחוב הישראלי נובעת ממחסור בכוח-אדם. בוודאי, חסרים שוטרים, וחסרים שבעתיים שוטרים בעלי רמה מיקצועית ופיקודית. אולם לא זהו שורש הרע, אלא רק סימפטום שלו. אנשים מסוג זה אינם מצטרפים לחיל מוכה, בעל מוראל ירוד. הרוח של החיך נקבעת עדידי הפיקוד — כמישמרה כמו בכבא.

בשנים האחרונות, בהן עבר על החברה הישראלית תהליך של הידרדרות וברוטאליזציה, תפסה המישמרה שלוה אולימפית. לא היתה בה יד מדריכה, לא רעיון מנחה, ואף לא תמונה ברורה של סדר-עדיפויות.

בראשה עמד מפכ"ל נחמד, איש מג"ב לך שעבר, שמטרתו העיקרית היתה להרגיע רוי הות ודראוג שא, "יעשו גלים".

מעל למפכ"ל כיהן שר בעל מנטליות של פקיד בכיר, מעין דובר-ראשי על תקן של שר. תפקידו הבלעדי הוא להצדיק את המישמרה, ולמצוא תירוצים למחדליה. כל זה היה טוב למושמרה בעיר-ישראל כריי מית. במרכז-העצבים של הכרה בעיותית כמו שלנו, הגרושה מתחים סוציאליים, ערתיים, כריי פוליוטיים — היתה צמרת זו מנוחכת.

אולם ממשלת-ישראל אינה מסוגלת להתגבר על שום בעייה המחייבת מעט אומץ-לב. ממשלה זו אינה מסוגלת לסלק שום שר. ושום שר בה אינו מסוגל להשתלט על צמרת הפקידות שלו.

לכן אירע דבר מוזר. כשהתפטר קופל, לא בא במקומו

איש מישמר הגבול בפעולה

איש בעל יעור-קומה מן החוץ. הווכרו שמתיהם של כמה אישים ממדרגה ראשונה — ביניהם האלוף שניצח בקרב על עזה — אך איש מהם לא זכה. תחת זאת נערך מעין מישראל בין הקצינים הככירים של המישמרה, ואלה בחרו באחד מי שדחה, על פי העקרון הבדוק של ותק, ועל בסיס הכזז השימושי שג "שמור די ואשמור לך".

התוצאה: שום דבר לא השתנה. המישמרה נשארה בדיוק כפי שהיתה. היא רודפת אחרי נחמן פרקש, שאינו מזיק לאיש, בשעה שהביוריונות משתוללת במרכז תל אביב. היא מחפשת מיליגראמים של האשיש בכיסי אמנים, בשעה שאולם-הקולנוע הופך להפגנה יומיומית של שילטון נוער-שוליים.

הדוגמה המובהקת ביותר לחוסר כל מצפון בצמרת המישמרה היא הפעולה בדרכים. חווייה שיגרתית היא לעבור תופת של הפקרות תנועתית, מבלי שאשר של שוטר ייראה באופן, ולהיתקל לאחר מכן בשוטרת נחמדה, הרועה ברחוב-מגורים צדי ושקט כמו טרה באחה. עוברת בנחת ממכונית למכונית ומדביקה דו"ח חנייה לכל אחת. בפעולה זו משמשת המישמרה כזרוע מבי צעת של עירייה חמסנית, המשתמשת בחנייה

כאמצעי-פחית נגד התושבים. דומנו שזהו הי תפקיד היחיד שבו מצטיינת המישמרה כי אמת.

הזמנת מישמרה-הגבול באה כתחליף לריאור- גניזציה של המישמרה עצמה. אחרי שהשר הוכיח שאינו מסוגל להזיז את צמרת המישמרה כהוא זה, ואחרי שהתיאש כנראה מן הסיכוי שישתנה בה דבר — הוזעק מישמר-הגבול. זהו פיתרון בעייתי מאוד — לא פחות מן הבעייה שהוא נועד לפתור.

מישמרה-הגבול הוא גוף מישמתי רק להלכה. למעשה זהו הצבא השכיר היחיד של ישראל (אף כי לאחרונה נכללו בו גם אנשי שירות-חובה). הוא צורך למישמרה בשעתו, רק במיקרה — אולי מפני שצמרת צה"ל דאו לא רצתה לכלול במיסגרתו יחידת-שכירים, שרוחה שונה מרוח צה"ל.

עצם הפעלת יחידה כזאת במרכז האוכלוסייה של ישראל — הוא מעין סימ-דרך בתולדות המדינה. השילטון שהחליף על כך מורה, למעשה, שקיימת עתה מידחמת-אזרחים סמויה בחברה שלנו, ושיש צורך בהפעלת יחידה צבאית-די מעשה נגד שכבות מסוימות (סוציאליזות או עדתיות) כציבור.

עד כה היתה תל-אביב עיר-ספר רק מבחינה גיאוגרפית — עיר השוכנת בגבול המערבי של המדינה? עכשיו קבעה הממשלה, למעשה, שתל-אביב היא עיר-ספר גם מבחינה סוציאליזת, ושי יש צורך לשטר אותה כמו עזה, דיר-באלחה, שכס וג'נין.

מה יעשה מישמר-הגבול? אפשר להציע לו כמה וכמה פעולות-חירום, לעצירת ההידרדרות, למשל:

- הכנת מארכים בבתי-הקולנוע, כדי לדכא ביד רמה את הביוריונות שהפכה בהם לתופעת-קבע (קבוצת אנשי מג"ב בתלבושת אזרחית באולם, בשעת ההסרעה — הדלקה מיידית של האורות, גביית עדויות מן השכנים בו במקום, עצירת המפרעים וכליאתם).
- עריכת מצוד על בירוינים ברחובות. (אפשר להשתמש, כפיתיון, בשוטרות בתלבושת אזרחית, מעצר וכליאה אוטומטית של מגדפים, מגפסים וגטפלים).
- פעולה דומה במועדוני-היללה ושאר נקודות-תורפה.
- התמודדות עם כנופיות-הפשע הגדולות ועם קבוצות-הביוריונים המסילות את חיתתן על שכונות מסוימות, שווקים, מקומות-בילוי.

פעולה שיטתית כזאת, יכולה להביא להי קצת. אך האם יש בה כדי לפתור את הבעייה, כשכל שאר זרועות השילטון (אם אפשר לקי רוא לזה שילטון) וישארו כמו שחן?

הבירויניזציה של מדינת ישראל — יש לה שורשים רבים ועמוקים. אי-אפשר לעקור את התופעה, מבלי לשרש את כל השורשים האלה.

אחד השורשים נעוץ בפער הסוציאלי, המלווה בשיגאה בין-עדתי, רגשות של תיסכול וקינאה חסלת-תוחלת. חוששני שרוב אנשי מג"ב שותפים בעצמם לרגשות אלה. שורש אחר נעוץ בעדיית האידיאולוגיות של בריונות לאומית ובריונות פרטית — והרי זו קשורה בזו. הברוטאליזציה הכללית של הרי מדינה בעידן הניאורקולוניאלי שזה משפיעה על בניה — והששני שאנשי מג"ב אינם מפגי רים מבחינה זו.

שורש אחר נעוץ בחוסר-התיאום — המעשי והמחשבתי — בין זרועות-השיטור וזרועות-השיפוט, יחס הדדי הי גובל בחוסר-קומוניקציה טוטאלי. שורש נוסף נעוץ במצב השורר בבתי-הסוהר של ישראל, אלה הם מוסדות אנאכרוניסטיים, המפגרים בדור אחד או שניים אחרי הקרימינולוגיה והפנולוגיה (תורת הפשע והענישה), ואינם אלא בייסוס גבוהים לפשיעה. המגזב של המג"ב לא ייטשה דבר בכך אדה. במיקרה הטוב ביותר, הוא יטפל בסימפטומים של המחלה עצמה, מבלי לרסא אותה. במיקרה הרע, הוא יהמיר את המהלך עצמה, הממושלה הזמניה מגזב, מפני שהיא חזי ששת להזמן רופא. כי המתבון הראשון של הרופא יהיה: להחליף אותה.